

Nové insolvenční právo v České republice (1. část)

PŘÁVNÍ RÁDCE, Praktická příručka

Mgr. Petr Holesínský

Mgr. Tomáš Politzer

Mgr. Michal Strnad¹⁾

Jak je již právní obci známo, od 1. ledna 2008 nabude účinnosti zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), který nahradí stávající úpravu úpadkového řízení dle zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání. Od 1. ledna 2008 se tak na nově zahájená řízení o úpadku bude aplikovat insolvenční zákon, nicméně podle původního zákona se dokončí úpadková řízení zahájená před tímto datem.

Vzhledem k tomu, že zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) - dále jen "*insolvenční zákon*" - je podstatně komplexnější a složitější úpravou úpadkového řízení, než byl zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání (dále jen "*zákon o konkursu a vyrovnání*"), bude mnohdy těžké, a to nejen pro laickou veřejnost, se s tímto předpisem sžít. Přitom se však téměř každý z nás bude s touto novou úpravou "*bankrotu*" v praxi setkávat, ať již bude přímo řešit svou nepříznivou hospodářskou situaci nebo situaci klienta, ale rovněž při jiných běžných právních úkonech zdánlivě s úpadkem nesouvisejících. To platí zejména o vztazích z úvěrového financování včetně úvěrů spotřebitelských.

Zřejmým důvodem přijetí nové právní úpravy úpadkového řízení byla zejména zastaralost zákona o konkursu a vyrovnání, který již nadále nemohl sloužit aktuálním ekonomickým potřebám. Při přípravě zákona o konkursu a vyrovnání jeho autoři vycházeli především z prvorepublikové úpravy úpadkového řízení, přičemž nebylo přihlédnuto k tehdy již existujícím moderním trendům úpadkového řízení, zejména pak co do postavení věřitelů a možnosti využití sanačního prvku v takovém řízení. Zákon o konkursu a vyrovnání byl cílen zejména na úpadek malých a středních podnikatelů, nikoli však na úpadek velkých podnikatelů či spotřebitelů. Zákon o konkursu a vyrovnání mezi těmito kategoriemi dlužníků vůbec nerozlišoval, když ve vztahu ke všem dlužníkům nabízel stejné způsoby řešení úpadku. Kritizována byla rovněž příliš silná úloha tandemu soud a správce konkursní podstaty, slabá pozice věřitelů a nedostatek motivace dlužníka k tomu, aby úpadek sám zavčas řešil. Snaha o nápravu tohoto stavu se projevila v četných novelizacích zákona o konkursu a vyrovnání, které však nebyly (i přes značná očekávání) příliš úspěšné. Problém byl totiž v koncepci zákona o konkursu a vyrovnání jako takového.

Cílem nového insolvenčního zákona je s ohledem na uvedené postihnout zásadní problémy současného úpadkového práva, tedy zejména zajistit větší transparentnost a předvídatelnost úpadkového řízení, umožnit věřitelům úpadkové řízení více ovlivnit, motivovat dlužníka ke snaze svůj úpadek řešit včas, nabídnout možnost sanace dlužníka tam, kde je to vhodné, a úpadkové řízení celkově zrychlit a zefektivnit. Při koncipování insolvenčního zákona bylo za tímto účelem přihlédnuto k moderním úpravám úpadkového práva, zejména k úpravě německé, rakouské a úpravě ve Spojených státech amerických.

Tento článek si neklade za cíl komplexně postihnout celou právní úpravu insolvenčního zákona. Autoři se nicméně snaží ozřejmit základní instituty a poskytnout rámcový přehled o nové právní úpravě, včetně stěžejních novinek, které insolvenční zákon oproti zákonu o konkursu a vyrovnání přináší. Vzhledem k rozsahu zpracovávané materie se budeme nejprve zabývat základními zásadami a instituty insolvenčního zákona, subjekty insolvenčního řízení a stručným přehledem postupů insolvenčního řízení. Způsoby řešení dlužníkovu úpadku, jakož i některými dalšími důležitými změnami v insolvenčním zákoně, se budeme podrobněji zabývat v II. části tohoto článku v prosincovém vydání Právního rádce.

1. ZÁKLADY INSOLVENČNÍHO ZÁKONA

Insolvenční zákon je komplexní právní úpravou (kodifikací) úpadkového práva, která je podstatně detailnější a propracovanější než zákon o konkursu a vyrovnání, o čemž vypovídá též počet paragrafů. Insolvenční zákon především není novelou ani přepracovanou verzí původního zákona o konkursu a vyrovnání. Jedná se o zcela novou úpravu postavenou na mnohdy odlišných principech. Řada institutů je v insolvenčním zákoně oproti zákonu o konkursu a vyrovnání zcela nová a podrobněji rozpracovaná. V některých ohledech je insolvenční zákon kazuistický, v jiných naopak ponechává prostor pro výklad a dotváření úpadkového práva ze strany soudů. Právě tato činnost soudů bude v prvních letech aplikace insolvenčního zákona klíčová. Úpadkové právo České republiky se tak ocitá na startu nové etapy, kdy bude velmi záležet na jednotlivých subjektech zúčastněných na úpadkovém řízení, jakým směrem se bude ubírat a jaká pozitiva přinese.

Tento směr by měl co nejefektivněji sledovat zejména základní účel insolvenčního zákona plynoucí z jeho předmětu dle § 1 a základních zásad insolvenčního řízení dle § 5, kterým je primárně co nejrychlejší uspořádání majetkových vztahů dlužníka k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem nebo (nově) hrozícím úpadkem při co nejvyšším a zásadně poměrném uspokojení dlužníkových věřitelů, a to za použití jednoho ze způsobů řešení úpadku předpokládaného v insolvenčním zákoně.

Insolvenční zákon se bude aplikovat na řešení úpadku všech právnických a fyzických osob, jak v postavení podnikatelů, tak nepodnikatelů, vyjma osob uvedených v § 6 insolvenčního zákona.

Aplikace insolvenčního zákona je vyloučena pro případy některých plnění dlužníka v systémech vypořádání platebního styku a vypořádání obchodů s cennými papíry (viz § 365 a § 366). Co do osoby dlužníka je dále stanoven specifický způsob řešení úpadku finančních institucí, který je upraven v § 367 a násl. insolvenčního zákona.

ÚPADEK

Pojem úpadku je definován v § 3 insolvenčního zákona. I nadále jsou rozlišovány dvě základní formy úpadku, kterými jsou platební neschopnost a předlužení. Insolvenční zákon však předchází právní úpravu do značné míry doplňuje a zpřesňuje.

Po vzoru zahraničních úprav se zavádí také zcela nový pojem hrozícího úpadku.

Platební neschopnost

O úpadek ve formě platební neschopnosti se jedná, pokud má dlužník více (rozuměj nejméně dva) věřitelů, peněžité závazky déle jak 30 dnů po lhůtě splatnosti a zároveň není schopen své závazky plnit.

Zákonná definice platební neschopnosti, stejně jako v úpravě zákona o konkursu a vyrovnání, dopadá na všechny kategorie dlužníků.

Zachována zůstává i podmínka mnohosti věřitelů. Tam, kde není mnohost věřitelů dána, je jedinému věřiteli za účelem uspokojení jeho pohledávky k dispozici výkon rozhodnutí či exekuce. V souvislosti s podmínkou mnohosti věřitelů je třeba upozornit na § 147 odst. 2 insolvenčního zákona. V tomto ustanovení insolvenční zákon ve snaze předejít dosavadním zkušenostem se šikanózním postupem věřitelů stanoví, že v případě insolvenčního návrhu podaného věřitelem nelze za dalšího věřitele považovat osobu, která v období 6 měsíců před podáním insolvenčního návrhu nebo po zahájení insolvenčního řízení nabyla pohledávku od navrhovatele.

Pokud jde o časový aspekt platební neschopnosti, nahrazuje insolvenční zákon kritizované slovní spojení *"po delší dobu"* obsažené ve stávající úpravě přesným časovým údajem.

Co se týče poslední podmínky, neschopnosti plnit závazky, zavádí insolvenční zákon nově čtyři právní domněnky splnění tohoto znaku platební neschopnosti. V souladu s § 3 odst. 2 insolvenčního zákona se má tato podmínka za splněnou, nastane-li alespoň jedna z následujících alternativ:

- dlužník zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo
- dlužník neplní své peněžité závazky po dobu delší tří měsíců po jejich splatnosti, nebo
- není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek za dlužníkem výkonem rozhodnutí nebo exekucí, nebo
- dlužník nesplnil povinnost předložit seznamy svého majetku, závazků a zaměstnanců, kterou mu uložil insolvenční soud.

Předlužení

Definice úpadku ve formě předlužení se shodně s dosavadní úpravou netýká fyzických osob, které nejsou podnikateli (na rozdíl od platební neschopnosti postihující všechny kategorie dlužníků).

I v tomto případě zůstala zachována podmínka mnohosti věřitelů. O úpadek ve formě předlužení se tedy jedná, pokud má dlužník, který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou-podnikatelem, více věřitelů a zároveň souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku (§ 3 odst. 3 insolvenčního zákona).

Podle insolvenčního zákona je tak, na rozdíl od úpravy zákona o konkursu a vyrovnání, pro závěr o předlužení dlužníka rozhodný poměr veškerých dlužníkových závazků (včetně těch nesplatných) a jeho majetku. Při stanovení hodnoty dlužníkovy majetku je nutno přihlídnout též k další správě a provozování podniku dlužníka, lze-li předpokládat, že dlužník bude moci ve správě majetku, resp. provozu podniku pokračovat.

Hrozící úpadek

Insolvenční zákon v § 3 odst. 4 dále definuje české úpravě insolvenčního práva dosud neznámý pojem hrozící úpadek. Hrozícím úpadkem se rozumí situace, kdy lze se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků.

Návrh na zahájení insolvenčního řízení z důvodu hrozícího úpadku je oprávněn podat pouze dlužník (§ 97 odst. 2 insolvenčního zákona). Uplatnění institutu hrozícího úpadku lze spatřovat zejména ve spojení s

reorganizací. Dlužník by měl být motivován k včasnému řešení hrozící úpadkové situace společně s věřiteli, což mu umožní zachování provozu podniku a vlivu na jeho chod.

ZPŮSOBY ŘEŠENÍ ÚPADKU

Úprava zákona o konkursu a vyrovnání dosud nabízela dva zákonné způsoby řešení úpadku, a to konkurs a vyrovnání. Vzhledem k tomu, že splnění podmínek pro povolení a potvrzení vyrovnání se ukázalo jako obtížně realizovatelné, uplatnil se v praxi téměř výhradně konkurs, který však má pro právnické osoby likvidační charakter, což není vždy žádoucí. Za stávající úpravy navíc konkurs nemusí vždy vyhovovat ani potřebám řešení úpadku fyzických osob, zejména spotřebitelů.

Nová úprava obsažená v insolvenčním zákoně již s nepříliš úspěšným institutem vyrovnání nepočítá, přesto stávající možnosti řešení úpadku podstatně rozšiřuje. **Vedle konkursu nabízí jako zákonné způsoby řešení úpadku reorganizaci, oddlužení a zvláštní způsoby řešení úpadku (nepatrný konkurs, úpadek finančních institucí).** Insolvenční zákon tak dává na výběr, která z možných variant řešení úpadku bude pro konkrétního dlužníka vhodná, přičemž počítá nejen s likvidačními postupy, ale rovněž s prvkem sanačním. To platí zejména při reorganizaci, kdy bude možné dle schváleného reorganizačního plánu provést různá opatření k zachování chodu dlužníkovy podniku, pokud to bude účelné. Výběr vhodného způsobu řešení dlužníkovy úpadku přitom bude zpravidla vždy motivován co největší mírou uspokojení věřitelů, nikoli jinými zájmy, jako je např. sanace úpadce z důvodu zachování pracovních míst apod.²⁾

Jednotlivým způsobům řešení úpadku se budeme věnovat podrobněji v II. části tohoto článku, která bude uveřejněna v prosincovém vydání Právního rádce.

ZÁSADY NOVÉHO INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ

Zcela nově jsou do insolvenčního zákona inkorporovány základní zásady, kterými bude insolvenční řízení ovládáno. Dle § 5 tak bude platit, že:

- insolvenční řízení musí být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn a aby se dosáhlo rychlého, hospodárného a co nejvyššího uspokojení věřitelů;
- věřitelé, kteří mají podle insolvenčního zákona zásadně stejné nebo obdobné postavení, mají v insolvenčním řízení rovné možnosti;
- nestanoví-li insolvenční zákon jinak, nelze práva věřitele nabytá v dobré víře před zahájením insolvenčního řízení omezit rozhodnutím insolvenčního soudu ani postupem insolvenčního správce;
- věřitelé jsou povinni zdržet se jednání směřujícího k uspokojení jejich pohledávek mimo insolvenční řízení, ledaže to dovoluje zákon.

Tyto zásady insolvenčního řízení budou sloužit zejména jako interpretační kritérium pro výklad dalších ustanovení insolvenčního zákona. K uvedeným zásadám se bude přihlížet rovněž při aplikaci zvláštních právních předpisů, kdy s ohledem na specifika úpadku bude insolvenční zákon předpisem speciálním.

NOVÉ JEDNOTNÉ INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ

Zákon o konkursu a vyrovnání upravuje dva samostatné a od sebe navzájem odlišné druhy úpadkového řízení, tj. konkurs a vyrovnání.

Tuto vícekolejnost úpadkového řízení insolvenční zákon nepřevzal. Naopak - insolvenční řízení koncipuje jako jednotný proces, který se ve fázi po rozhodnutí insolvenčního soudu o úpadku nadále vydává jednou z cest dle schváleného způsobu řešení úpadku. To plyne rovněž z § 2 písm. a) insolvenčního zákona, který definuje insolvenční řízení jako soudní řízení, jehož předmětem je dlužníkuv úpadek nebo hrozící úpadek a způsob jeho řešení.

Důvodem uvedené jednotnosti insolvenčního řízení je zprvu potřeba zjistit, zda je dlužník v úpadku. Tato potřeba je pro všechna úpadková řízení společná. Ovšem ani poté, co je rozhodnuto o způsobu řešení dlužníkovu úpadku, nedochází k diskontinuitě s první fází insolvenčního řízení, když navazující řízení vychází ze základních institutů a zásad upravených komplexně pro všechny fáze insolvenčního řízení.³⁾

APLIKACE OBČANSKÉHO SOUDNÍHO ŘÁDU NA INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ

Insolvenční zákon je co do počtu příslušných ustanovení především předpisem procesní povahy, s čímž souvisí rovněž otázka aplikace zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění (dále jen "*občanský soudní řád*"), na postup dle insolvenčního zákona.

Občanský soudní řád se ve vztahu k insolvenčnímu řízení použije dle § 7 insolvenčního zákona přiměřeně tehdy, nestanoví-li insolvenční zákon jinak nebo není-li postup dle občanského soudního řádu v rozporu se základními zásadami insolvenčního zákona vymezenými v § 5. Ve vztahu k insolvenčnímu zákonu je tedy z hlediska úpadkového práva občanský soudní řád předpisem subsidiárním. Záležet přitom bude zejména na judikatuře příslušných soudů, jaká ustanovení občanského soudního řádu pro jejich rozpor se zásadami insolvenčního zákona vyloučí.

URYCHLENÍ INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ

Od insolvenčního zákona se kromě jiného očekává také urychlení insolvenčního řízení. Proto je v zákoně kladen důraz na minimalizaci časové náročnosti insolvenčního řízení. Průtahům se snaží insolvenční zákon předcházet především tím, že pro mnohé úkony zavádějí lhůty (viz např. § 47 odst. 1, § 134, § 137 odst. 1 a další). Důraz na rychlost insolvenčního řízení je kladen rovněž v § 92, dle kterého rozhodují odvolací soudy o odvoláních proti příslušným prvoinstančním rozhodnutím s nejvyšším urychlením. Ustanovení § 95 v této souvislosti připouští při rozhodování o odvoláních proti rozhodnutím nemeritorní povahy rovněž autoremeduru, je-li tím vyhověno odvolání v celém rozsahu.

Zásadní změnu z hlediska urychlení insolvenčního řízení doznala rovněž úprava incidenčních sporů, která se tyto spory snaží co do jejich četnosti redukovat. V první řadě nejsou věřitelé nadále samostatně oprávněni popírat přihlášené pohledávky jiného věřitele (viz § 192 odst. 1). Incidenční spory, jejichž demonstrativní výčet je obsažen v § 159, se nově stávají součástí insolvenčního řízení. Pokud by však mělo docházet k průtahům řízení, přikáže předseda insolvenčního soudu dle § 160 odst. 2 insolvenčního zákona takový spor jinému soudci insolvenčního soudu.

MAJETKOVÁ PODSTATA

Z hlediska úpadkového řízení je zcela zásadní, z čeho se budou věřitelé uspokojovat. Namísto konkursní podstaty v této souvislosti insolvenční zákon s ohledem na vícero způsobů řešení úpadku konstruuje pojem majetková podstata. Insolvenční zákon upravuje majetkovou podstatu, nakládání s ní a práva a povinnosti s touto podstatou související průřezově v jednotlivých částech zákona.

Majetkovou podstatou se v souladu s § 2 písm. e) rozumí majetek určený k uspokojení dlužnických věřitelů. Úprava institutu majetkové podstaty je dále upřesněna v obecných ustanoveních týkajících se majetkové podstaty (§ 205 a násl.) a v neposlední řadě řešena rovněž v rámci jednotlivých způsobů řešení dlužnickova úpadku. Obecná úprava dle § 205 a násl. se pro jednotlivé způsoby řešení úpadku použije tehdy, nestanoví-li se v příslušných částech upravujících tyto způsoby jinak.

Co do rozsahu majetkové podstaty insolvenční zákon v § 205 rozlišuje, zda insolvenční návrh podal dlužník či věřitel. Jestliže insolvenční návrh podal dlužník, náleží dle § 205 odst. 1 do majetkové podstaty majetek, který dlužníkovi patřil ke dni zahájení insolvenčního řízení, jakož i majetek, který dlužník nabyl v průběhu insolvenčního řízení. Podal-li insolvenční návrh věřitel, náleží dle § 205 odst. 2 do majetkové podstaty majetek, který dlužníkovi patřil v době, kdy insolvenční soud nařídil předběžné opatření dle § 113 insolvenčního zákona, kdy insolvenční soud vydal rozhodnutí o úpadku dlužníka a majetek, který dlužník nabyl v průběhu insolvenčního řízení po vydání těchto rozhodnutí. Do majetkové podstaty takový majetek náleží i tehdy, je-li součástí společného jmění manželů (viz § 205 odst. 3 insolvenčního zákona).

Nově je v § 206 insolvenčního zákona obsažen demonstrativní výčet majetkových hodnot náležejících do majetkové podstaty. Tím se do jisté míry předchází případným sporům ohledně rozsahu majetkové podstaty. V § 207 a § 208 je vymezen majetek, který do majetkové podstaty nepatří, ačkoli je ve vlastnictví dlužníka.

Majetek třetích osob

V ojedinělých případech, a pokud tak stanoví insolvenční zákon, je součástí majetkové podstaty rovněž majetek třetích osob (§ 205 odst. 4). To platí zejména pro případ neúčinných právních úkonů (viz § 240 a násl.).

Insolvenční zákon již do majetkové podstaty nezahrnuje majetek třetích osob, který slouží k zajištění pohledávek přihlášených věřitelů. Tím byla odstraněna velmi kritizovaná úprava § 27 odst. 5 zákona o konkursu a vyrovnání. Nadále je proto majetkovou podstatou pouze takový majetek, který dlužník vlastní nebo který byl mimo podstatu převeden způsobem odporujícím insolvenčnímu zákonu. V zásadě tak stoupá význam zajištění poskytnutých osobami odlišnými od dlužníka a srovnává se tak neopodstatněná dualita s režimem zajištění ve formě ručení třetích osob (k tomu srovnej § 27 odst. 5 zákona o konkursu a vyrovnání *in fine*).

INSOLVENČNÍ REJSTŘÍK

Novým a zcela zásadním institutem insolvenčního řízení je insolvenční rejstřík. O jeho významu a důležitosti pro insolvenční řízení svědčí rovněž skutečnost, že mj. z důvodu zdržení s jeho zprovozněním byla posunuta účinnost insolvenčního zákona z 1. 7. 2007 na 1. 1. 2008.

Insolvenční rejstřík je veřejně přístupným informačním systémem veřejné správy, který bude obsahovat seznam dlužníků, insolvenčních správců, jakož i další informace, o kterých to zákon stanoví, včetně listin obsažených v insolvenčních spisech (§ 419 insolvenčního zákona).

Kromě informační funkce má insolvenční rejstřík zásadní význam rovněž při doručování písemností. Insolvenční zákon zná dvojí způsob doručování, a to vyhláškou (§ 71) a zvláštním způsobem (§ 75). Při doručení vyhláškou se písemnost považuje za doručenu dnem, popřípadě okamžikem jejího zveřejnění v insolvenčním rejstříku (§ 71 odst. 2). Z § 74 odst. 1 pak plyne, že zveřejnění písemnosti v insolvenčním

rejstříku vyvolá obecně účinky doručení bez ohledu na to, zda je třeba doručit rovněž způsobem zvláštním a dosud se tak nestalo. To neplatí pro počátek běhu procesních lhůt (§ 74 odst. 2).

Insolvenční rejstřík se vzhledem k výše uvedenému nutně stane běžně používaným prostředkem. **Zejména před uzavřením významných smluv či před poskytnutím plnění ze smluv bude s ohledem na účinky zveřejnění některých informací či rozhodnutí v insolvenčním rejstříku vhodné v rejstříku prověřit status příslušného kontrahenta.** Počítají se přitom minuty (viz § 71 odst. 2 insolvenčního zákona *in fine*).

Celkově by pak měl insolvenční rejstřík pomoci zajistit transparentnost, rychlost, hospodárnost a efektivitu insolvenčního řízení.

2. SUBJEKTY INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ

Základními subjekty insolvenčního řízení jsou insolvenční soud, insolvenční správce, přihlášení věřitelé a dlužník.⁴⁾

Postavení a funkce těchto subjektů v rámci insolvenčního řízení je od konkursu dle zákona o konkursu a vyrovnání v některých podstatných ohledech odlišná, přičemž změny jsou motivovány zejména posílením role věřitelů a jejich aktivnějším zapojením do insolvenčního řízení.

INSOLVENČNÍ SOUD

Insolvenčnímu soudu jsou dle insolvenčního zákona svěřeny obdobné úkoly, jaké měl dle zákona o konkursu a vyrovnání, tj. zejména rozhodovat tam, kde mu to insolvenční zákon ukládá (činnost rozhodovací) a rovněž vykonávat dohled nad postupem ostatních procesních subjektů (činnost dohlížecí).

Insolvenční soud je tak v první řadě strážcem zákonnosti insolvenčního řízení, nikoli subjektem, který by měl udávat směr celého řízení. V rámci řady rozhodování bude insolvenční soud zkoumat pouze základní podmínky, nebude ovšem na jeho diskreci příslušné rozhodnutí vydat, či nikoli, resp. konkrétní postup schválit, či nikoli.

Nově bude insolvenční soud v některých případech posuzovat kromě otázek právních rovněž otázky povahy ekonomické, zejména v souvislosti s reorganizací. Tato úloha bude pro insolvenční soud do značné míry nová a bude klást na příslušné soudce zvýšené nároky zejména co do ekonomického a praktického náhledu na daný případ.

V insolvenčním řízení bude jako doposud rozhodovat samosoudce. Výkonem určité činnosti však může pověřit i vyššího soudního úředníka v rozsahu oprávnění daného zákonem o vyšších soudních úřednících (§ 12 odst. 2 insolvenčního zákona). K urychlení insolvenčního řízení a k řešení některých odborných otázek by měl být insolvenčnímu soudu nápomocen rovněž asistent soudce insolvenčního soudu (§ 13 insolvenčního zákona).

INSOLVENČNÍ SPRÁVCE

Obdobně jako ve vztahu k insolvenčnímu soudu byla v některých ohledech oslabena ve prospěch věřitelů rovněž úloha insolvenčního správce.

V počátečních fázích insolvenčního řízení je úlohou správce zejména zjistit a sepsat stav majetkové podstaty⁵⁾ a přezkoumat přihlášené pohledávky.⁶⁾ Další oprávnění insolvenčního správce jsou determinována výběrem způsobu řešení dlužníkovy úpadku.

V konkursu bude insolvenční správce osobou oprávněnou disponovat s majetkovou podstatou s cílem jejího zpeněžení a rozdělení výtěžku mezi věřitele. Shodně se zákonem o konkursu a vyrovnání je jeho jednání v takovém případě koncipováno obdobně jako jednání komisionáře, kdy správce jedná vlastním jménem na účet dlužníka (§ 40 insolvenčního zákona). V reorganizaci vykonává insolvenční správce zejména dohled nad činností dlužníka s dispozičními oprávněními, zajišťuje dohled nad zjišťováním a soupisem majetkové podstaty, sestavuje a doplňuje seznam věřitelů a podává zprávy věřitelskému výboru (§ 331 a § 354). V některých případech správce při reorganizaci vykonává rovněž dispoziční práva k majetku v podstatě, popřípadě jsou určité úkony podmíněny jeho souhlasem (§ 354 odst. 4).

Při oddlužení formou prodeje podstaty má správce obdobnou úlohu jako při konkursu. Při oddlužení plněním splátkového kalendáře pak insolvenční správce vykonává zejména dohled a o výsledcích této činnosti pravidelně informuje insolvenční soud a věřitelský výbor (§ 412 odst. 2).

Z důvodů vymezených v insolvenčním zákoně může insolvenční soud ustanovit rovněž předběžného správce. Úkoly předběžného správce souvisejí se zjištěním a zajištěním majetkové podstaty v odůvodněných případech předtím, než dojde k ustavení řádného insolvenčního správce.⁷⁾

Nově je upraven institut tzv. odděleného insolvenčního správce (§ 34), kterým má být zabráněno prodlužování řízení v důsledku změn insolvenčních správců pro jejich případnou podjatost. Jestliže je insolvenční správce vyloučen z některých úkonů pro svůj poměr jen k některému z dlužníkových věřitelů nebo jen k některému ze zástupců dlužníkových věřitelů, může insolvenční soud ustanovit pro tyto úkony odděleného insolvenčního správce.

Podmínky činnosti insolvenčních správců

Úprava postavení insolvenčních správců je zakotvena nově jak v insolvenčním zákoně, tak v zákoně č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích (dále jen "*zákon o insolvenčních správcích*"), který upravuje podmínky jejich činnosti.

Z hlediska kvalifikačních předpokladů je nejvýznamnější novinkou upravenou v zákoně o insolvenčních správcích podmínka vysokoškolského vzdělání magisterského typu pro výkon činnosti správce. Tato podmínka však bude účinná až po uplynutí šesti let od nabytí účinnosti zákona o insolvenčních správcích, čímž se poskytuje prostor příslušným správcům doplnit své vzdělání.

Detailněji je upravena rovněž odpovědnost insolvenčního správce za škodu nebo jinou újmu (§ 37 insolvenčního zákona), kterou při své činnosti způsobí. Novou formou odpovědnosti je odpovědnost za škodu, která věřiteli s pohledávkou za majetkovou podstatou vznikla tím, že jeho pohledávka vzniklá na základě právního úkonu insolvenčního správce nemohla být uspokojena (viz § 37 odst. 3 insolvenčního zákona).

K zásadní změně došlo rovněž v úpravě jmenování insolvenčních správců. Dosud osobu insolvenčního správce určoval předseda senátu, kdežto nyní to bude předseda insolvenčního soudu (viz § 25 insolvenčního zákona). Je na diskreci soudu, kdy správce ustanoví, nejpozději tak učiní v rozhodnutí o úpadku.

DLUŽNÍK

Dlužník je jak procesním subjektem, tak účastníkem insolvenčního řízení (§ 14 insolvenčního zákona). Postavení dlužníka se přijetím insolvenčního zákona v určitých ohledech zásadně změnilo.

Základní změnou jsou zejména nové sanační způsoby řešení úpadku dlužníka. Vedle tradičního konkursu tak po vzoru zahraničních úprav může dojít i k jinému způsobu řešení úpadku v závislosti na konkrétních okolnostech případu a osobě dlužníka.

Dlužník je nově více motivován k tomu, aby se aktivně podílel na řešení svého úpadku, resp. hrozícího úpadku, zejména pak včas podal insolvenční návrh. Dlužníkovi je dána možnost se s věřiteli předem na případném způsobu řešení jeho úpadku dohodnout (§ 345 nebo § 400). Dlužník-podnikatel může rovněž navrhnout vyhlášení moratoria, v průběhu kterého může v dohodě s věřiteli překonat úpadek, resp. hrozící úpadek (§ 115 a násl.). Dalším ze zásadních práv v tomto směru je např. přednostní právo dlužníka sestavit reorganizační plán, které však není absolutní (§ 329).

VĚŘITELÉ

Nový insolvenční zákon bývá někdy označován jako "*prověřitelský*", což ve srovnání s úpravou zákona o konkursu a vyrovnání jistě platí. Cílem insolvenčního zákona je dosáhnout aktivnější účasti věřitelů v insolvenčním řízení, a to již od jeho samotného počátku.

Přihlášení věřitelé budou v insolvenčním řízení zpravidla uplatňovat svá práva prostřednictvím věřitelských orgánů, kterými jsou i nadále schůze věřitelů a věřitelský výbor. Přihlášení věřitelé jsou v souladu s § 14 insolvenčního zákona účastníky insolvenčního řízení.

Významným posílením pravomocí věřitelů je zakotvení jejich práva odvolat bez udání důvodu insolvenčního správce a ustanovit nového (§ 29). Toto právo přísluší věřitelům pouze na schůzi věřitelů, která nejbližší následuje po prvním přezkumném jednání ve věci. Věřitelé tak mají nově přímý vliv na výběr osoby insolvenčního správce. V dalším průběhu insolvenčního řízení již věřitelům právo změnit insolvenčního správce nepřísluší.

Věřitelé dále nově rozhodují o způsobu řešení úpadku dlužníka (viz § 150 a násl.). Největší vliv mají věřitelé při reorganizaci, kdy jsou oprávněni podat návrh na povolení reorganizace, navrhnout osobu, která bude reorganizační plán sestavovat, následně o reorganizačním plánu hlasují a kontrolují jeho plnění, popřípadě se na jeho plnění mohou sami podílet, stanoví-li tak reorganizační plán. V případě oddlužení pak rozhodují nezajištění věřitelé o způsobu oddlužení (viz § 400).

Právo věřitele na započtení pohledávky

K významným, nově upraveným právům věřitele náleží možnost započtení pohledávky vůči dlužníkovi i po rozhodnutí o úpadku. Dle zákona o konkursu a vyrovnání bylo započtení věřitele vůči dlužníkovi a naopak absolutně vyloučeno. Dle insolvenčního zákona je započtení možné při splnění zvláštních podmínek upravených v § 140 odst. 2 a 3 insolvenčního zákona. Podmínkami započtení je, že:

- zákonné podmínky⁸⁾ pro započtení byly splněny před rozhodnutím o způsobu řešení dlužníkovy úpadku,
- započítávaná pohledávka byla příslušným věřitelem přihlášena,
- věřitel nezískal započitatelnou pohledávku neúčinným právním úkonem,

- v době nabytí započitatelné pohledávky věřitel nevěděl o dlužníkově úpadku a
- v případě, že splatná pohledávka dlužníka za věřitelem převyšuje pohledávku věřitele, věřitel uhradil takovou pohledávku v rozsahu, v němž převyšuje započitatelnou pohledávku tohoto věřitele.

Nové povinnosti věřitelů a jejich odpovědnost

Kromě posílení postavení věřitelů vznikly věřitelům i nové povinnosti. Dle nové právní úpravy například ponese poměrně přísnou odpovědnost za správnost údajů uvedených v přihlášce pohledávky (viz § 178 a násl. insolvenčního zákona).

V souvislosti s účinky podaného insolvenčního návrhu je přísněji upravena rovněž odpovědnost věřitelů za šikanózní insolvenční návrh, kde se v pochybnostech ve vztahu k odpovědnosti vůči dlužníkovi presumuje jejich zavinění (viz § 147).

V některých ohledech došlo i k oslabení role věřitelů, zejména na úkor zrychlení insolvenčního řízení, když věřitelům bylo odebráno právo popírat přihlášené pohledávky (viz § 192).

Zajištění věřitelé

Zásadních změn doznalo postavení zajištěných věřitelů (dle zákona o konkursu a vyrovnání oddělení věřitelé), a to jednak co do samotné definice zajištěných věřitelů a dále co do výše jejich uspokojení.

Zajištěnými věřiteli jsou nově pouze věřitelé, jejichž pohledávka je zajištěna majetkem, který náleží do majetkové podstaty, a to zástavním právem, zadržovacím právem, omezením převodu nemovitosti, zajišťovacím převodem práva nebo postoupením pohledávky k zajištění anebo obdobným právem podle zahraniční právní úpravy [viz § 2 písm. g) insolvenčního zákona]. Zajištění jiným majetkem, tedy majetkem třetích osob, nezakládá postavení zajištěného věřitele, neboť takový majetek, jak bylo uvedeno výše, nespadá do majetkové podstaty. Takový věřitel je pro účely insolvenčního řízení věřitelem nezajištěným s možností se paralelně uspokojit z výtěžku zajištění mimo insolvenční řízení (k tomu viz § 183 insolvenčního zákona).

Oproti staré úpravě (§ 28 odst. 4 zákona o konkursu a vyrovnání), která byla podrobena značné kritice, se již zajištěný věřitel neuspokojuje pouze do výše 70 procent z výtěžku zpeněžení věci po odečtení nákladů spojených s jejím udržováním, správou a prodejem. **Zajištění věřitelé** se dle insolvenčního zákona **uspokojují ze 100 procent výtěžku** zpeněžení věci po odečtení nákladů na správu a zpeněžení, které mohou podle nové úpravy činit maximálně 9 procent,⁹⁾ a po odečtení částky připadající na odměnu správce (§ 298).

Zajímavou změnou je též **úročení zajištěné pohledávky** v průběhu insolvenčního řízení. Při reorganizaci garantuje § 171 odst. 3 insolvenčního zákona zajištěným věřitelům, jejichž zajištěná pohledávka se úročí řádným (komerčním) úrokem,¹⁰⁾ jenž byl sjednán s úpadcem předtím, než se dostal do prodlení, pravidelné měsíční vyplácení tohoto úroku v průběhu reorganizace. V případě konkursu se zajištěná pohledávka zvyšuje o tyto úroky pouze pro případ zpeněžení úpadcova podniku jedinou smlouvou dle § 290 insolvenčního zákona.

V neposlední řadě mají zajištění věřitelé nově možnost ingerence do úkonů správce ohledně předmětu zajištění. Insolvenční správce je dle § 230 odst. 2 vázán pokyny zajištěného věřitele při správě předmětu zajištění. Obdobně platí i ve vztahu k úpravě zpeněžení majetku určeného k zajištění příslušné pohledávky

(§ 293). Insolvenční správce se od těchto pokynů může odchýlit pouze tehdy, má-li za to, že nesměřují k řádné správě či (pro případ pokynů ohledně zpeněžení) by předmět zajištění mohl být zpeněžen výhodněji, a to pouze po přezkumu insolvenčním soudem.

3. POSTUP V INSOLVENČNÍM ŘÍZENÍ

ZAHÁJENÍ INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ

Insolvenční řízení se zahajuje výlučně na návrh. Za zahájené se přitom dle § 97 odst. 1 insolvenčního zákona pokládá dnem, kdy je návrh na zahájení řízení doručen věcně příslušnému soudu.¹¹⁾ Z citovaného ustanovení vyplývá, že insolvenční řízení bude zahájeno i v případě, že insolvenční návrh dojde sice věcně příslušnému, avšak místně nepřislušnému soudu. Naopak v případě podání k věcně nepřislušnému soudu dojde k zahájení insolvenčního řízení až poté, co bude insolvenční návrh na základě postoupení věcně nepřislušným soudem doručen soudu věcně příslušnému.

Shodně s právní úpravou zákona o konkursu a vyrovnání přiznává též insolvenční zákon oprávnění podat insolvenční návrh dlužníkovi a věřiteli. Věřitel však nemůže podat insolvenční návrh z důvodu hrozícího úpadku. Toto oprávnění svěřuje § 97 odst. 2 insolvenčního zákona výhradně dlužníkovi.

Zahájení insolvenčního řízení oznamuje insolvenční soud vyhláškou, jejíž náležitosti stanoví § 101. Tuto vyhlášku je povinen zveřejnit v insolvenčním rejstříku nejpozději do 2 hodin poté, kdy mu došel insolvenční návrh. Neprodleně po zveřejnění vyhlášky vyrozumí insolvenční soud o zahájeném insolvenčním řízení orgány a instituce uvedené v § 102 insolvenčního zákona.

INSOLVENČNÍ NÁVRH

Náležitosti insolvenčního návrhu na zahájení řízení upravuje § 103 insolvenčního zákona. Činí tak o poznání podrobněji než zákon o konkursu a vyrovnání.

Každý insolvenční návrh musí, vyjma obecných náležitostí podání ve smyslu § 42 občanského soudního řádu, obsahovat označení insolvenčního navrhovatele a dlužníka, rozhodující skutečnosti osvědčující úpadek dlužníka, příp. jeho hrozící úpadek, a dále z něj musí být patrné, čeho se navrhovatel domáhá (tj. rozhodnutí o úpadku dlužníka). Další povinné náležitosti insolvenčního návrhu jsou stanoveny pro návrh věřitele a dlužníka odlišně.

Pokud jde o insolvenční návrh věřitele, musejí v něm být uvedeny skutečnosti, ze kterých vyplývá oprávnění věřitele podat návrh. Insolvenční zákon zde má zjevně na mysli povinnost věřitele v návrhu tvrdit, že má za dlužníkem splatnou pohledávku. Vhodné bude tvrdit rovněž mnohost věřitelů. Věřiteli je dále uloženo, aby v insolvenčním návrhu označil důkazy, kterých se dovolává. Insolvenční zákon stanoví též povinnost věřitele doložit existenci splatné pohledávky proti dlužníkovi. Nejpodstatnější změnu oproti úpravě zákona o konkursu a vyrovnání však představuje **povinnost věřitele připojit přímo k insolvenčnímu návrhu přihlášku pohledávky** (§ 105 insolvenčního zákona).

Jedná-li se o insolvenční návrh dlužníka, stanoví § 104 insolvenčního zákona, ve shodě s dosavadní úpravou, povinnost připojit k návrhu seznamy majetku, zaměstnanců a závazků a listiny dokládající úpadek nebo hrozící úpadek. Insolvenční zákon však na rozdíl od zákona o konkursu a vyrovnání obsahuje přesnou úpravu náležitostí, které má seznam majetku a závazků dlužníka splňovat. V souvislosti s

uvedenými seznamy považujeme za vhodné poznamenat, že insolvenční soud může seznamy vyžadovat i v případě insolvenčního návrhu věřitele. Před rozhodnutím o úpadku dlužníka tak insolvenční soud učiní vždy, jestliže má insolvenční navrhovatel vůči dlužníkovi vykonatelnou pohledávku (§ 128 odst. 3). V ostatních případech bude dlužník k předložení předmětných seznamů vyzván nejpozději v rozhodnutí o úpadku [§ 136 odst. 2 písm. h)].

Insolvenční návrh se k insolvenčnímu soudu podává s takovým počtem stejnopisů, aby jeden stejnopis zůstal insolvenčnímu soudu a každý, komu se insolvenční návrh doručuje, dostal po jednom stejnopisu. Insolvenční zákon zároveň staví na jisto, že věřitelský insolvenční návrh se doručuje pouze dlužníkovi (do vlastních rukou) a dlužnický insolvenční návrh se nedoručuje nikomu. K insolvenčnímu návrhu je třeba přiložit předepsané přílohy a listinné důkazy, kterých se navrhovatel dovolává. Přílohy a listinné důkazy se však nepovažují za součást insolvenčního návrhu (§ 103 odst. 3 a 4).

Pokud dlužník hodlá svůj úpadek či hrozící úpadek řešit oddlužením, je ke svému insolvenčnímu návrhu povinen připojit i návrh na povolení oddlužení a jeho přílohy. S insolvenčním návrhem je možno spojit i návrh na povolení reorganizace. Tuto možnost má i věřitel (§ 106). V uvedených případech musí insolvenční návrh obsahovat rovněž náležitosti, které insolvenční zákon předepisuje pro návrhy na tyto způsoby řešení úpadku, a to včetně nezbytných příloh. Náležitostem návrhů na povolení oddlužení a reorganizace se budeme věnovat v dalších částech tohoto článku pojednávajících o jednotlivých způsobech řešení úpadku.

Vady insolvenčního návrhu a jeho příloh

Insolvenční navrhovatelé (a neméně jejich právní zástupci) by v praxi měli věnovat zvýšenou pozornost tomu, aby jejich insolvenční návrhy byly hned od počátku perfektní a byly k nim připojeny veškeré předepsané přílohy.

Insolvenční zákon totiž za účelem ochrany dlužníka nově vylučuje použití § 43 občanského soudního řádu k odstranění vad insolvenčního návrhu. **V případě, že insolvenční návrh neobsahuje všechny předepsané náležitosti, je nesrozumitelný nebo neurčitý, a nelze tak v řízení pokračovat, insolvenční soud návrh bez dalšího odmítne** (§ 128 odst. 1 insolvenčního zákona).

Pokud jde o případné vady příloh insolvenčního návrhu, insolvenční zákon užití § 43 občanského soudního řádu nevylučuje. Stanoví však sedmidenní lhůtu, ve které je navrhovatel k výzvě soudu povinen tyto vady odstranit. Neučiní-li tak, bude návrh odmítnut. To z pochopitelných důvodů neplatí v případě, že dlužník byl k podání insolvenčního návrhu povinen (§ 128 odst. 2 insolvenčního zákona).

Pro úplnost je nutno již na tomto místě zmínit, že podání vadného věřitelského insolvenčního návrhu může předznamenat odpovědnost navrhovatele ve smyslu § 147 insolvenčního zákona, kterou se budeme zabývat dále.

Povinnost podat insolvenční návrh

Obdobně jako zákon o konkursu a vyrovnání upravuje insolvenční zákon též povinnost podat insolvenční návrh (§ 98).

Povinnost podat insolvenční návrh budou mít i nadále dlužníci-podnikatelé (ať již fyzické či právnické osoby), kteří budou povinni podat insolvenční návrh bez zbytečného odkladu poté, co se dozvěděli nebo při náležitě pečlivosti měli dozvědět o svém úpadku. Obdobně jako v úpravě zákona o konkursu a vyrovnání (§

4b) se dále stanoví, že dlužník je povinen podat insolvenční návrh i tehdy, jestliže došlo k pravomocnému zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce) prodejem podniku z důvodu, že cena majetku náležejícího k podniku nepřevyšuje výši závazků náležejících k podniku, ledaže by dlužník měl ještě jiný podnik (§ 98 odst. 1). Povinnost podat v uvedených případech insolvenční návrh tíží i zákonné zástupce, statutární orgány a likvidátora dlužníka. Ledabylému plnění povinnosti podat insolvenční návrh předchází § 98 odst. 3 insolvenčního zákona, podle kterého není povinnost podat insolvenční návrh splněna, pokud je následně insolvenční řízení vinou navrhovatele zastaveno, nebo je-li insolvenční návrh odmítnut.

Novým způsobem je v insolvenčním zákoně upravena odpovědnost osob povinných ve shora uvedených případech podat za dlužníka insolvenční návrh, které tuto povinnost nesplní (§ 99). Tyto osoby odpovídají věřiteli za škodu nebo jinou újmu, kterou porušením své zákonné povinnosti podat insolvenční návrh způsobily. Tato škoda nebo jiná újma spočívá podle § 99 odst. 2 insolvenčního zákona v rozdílu mezi výší pohledávky přihlášené věřitelem do insolvenčního řízení zjištěnou v insolvenčním řízení a částkou, kterou věřitel na uspokojení této své pohledávky ve skutečnosti obdržel. Odpovědnost povinné osoby je založena na objektivním principu. Nerozhodné je tedy, zda povinná osoba porušení povinnosti podat insolvenční návrh zavinila či nikoliv. Svě odpovědnosti se povinná osoba zproští pouze tehdy, když prokáže existenci alespoň jednoho z liberačních důvodů stanovených v § 99 odst. 3 insolvenčního zákona. Je-li již v průběhu insolvenčního řízení zřejmé, že v důsledku nesplnění povinnosti podat insolvenční návrh vznikla věřiteli škoda nebo jiná újma, může insolvenční soud věřitelům nárok na náhradu škody nebo jiné újmy zajistit způsobem dle § 100 insolvenčního zákona.

ÚČINKY SPOJENÉ SE ZAHÁJENÍM INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ

Insolvenční zákon nově spojuje se zahájením insolvenčního řízení řadu důležitých právních účinků. Některé z těchto účinků dle platné úpravy zákona o konkursu a vyrovnání nastávají teprve prohlášením konkursu na majetek dlužníka. Smyslem tohoto "*posunutí*" je zejména ochrana dlužníka před nekoordinovaným postupem věřitelů vykonatelných pohledávek na jedné straně a efektivní zajištění účelu insolvenčního zákona ve vztahu ke všem věřitelům na druhé straně.

Právní účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení nastávají v souladu s § 109 odst. 4 insolvenčního zákona okamžikem zveřejnění vyhlášky o zahájení insolvenčního řízení v insolvenčním rejstříku. Považujeme za vhodné na tomto místě připomenout, že okamžikem zveřejnění vyhlášky o zahájení insolvenčního řízení se v souladu s § 71 odst. 2 insolvenčního zákona rozumí den, hodina a minuta zveřejnění.

Uvedeným okamžikem nemohou věřitelé své pohledávky a jiná práva týkající se majetkové podstaty uplatnit žalobou, lze-li je uplatnit přihláškou [§ 109 odst. 1 písm. a)]. S citovaným ustanovením koresponduje § 109 odst. 3, podle něhož lhůty k uplatnění shora uvedených práv po zahájení insolvenčního řízení nezačínají nebo se staví. Věřitelé jsou tak chráněni proti uplynutí lhůt vztahujících se k právům, která v období po zahájení insolvenčního řízení nemohou uplatnit žalobou.

Dalším, nikoliv nepodstatným účinkem spojeným se zahájením insolvenčního řízení je nemožnost uplatnit nebo zřídit právo na uspokojení ze zajištění, které se týká majetku dlužníka nebo majetku náležejícího do majetkové podstaty, jiným způsobem, než předvídaným v insolvenčním zákoně [§ 109 odst. 1 písm. b)].

Se zahájením insolvenčního řízení § 109 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona spojuje i nemožnost provést výkon rozhodnutí (exekuci) postihující majetek dlužníka či jiný majetek náležející do majetkové podstaty. Výkon rozhodnutí (exekuci) však bude možné nařídit.

Okamžikem zveřejnění vyhlášky o zahájení insolvenčního řízení dále dochází k omezení dlužníka v nakládání s majetkovou podstatou, resp. s majetkem, který do majetkové podstaty může náležet. Dlužník je povinen zdržet se takových zásahů, jimiž by se podstatným způsobem měnila skladba, využití nebo určení tohoto majetku anebo by došlo k jeho nikoliv zanedbatelnému zmenšení (§ 111 odst. 1). Uvedené omezení se z pochopitelných důvodů nevztahuje na obvyklé úkony při provozu podniku, odvrácení hrozící škody, placení výživného či procesních sankcí. Právní úkony učiněné dlužníkem v rozporu se shora uvedeným omezením by vůči věřitelům byly neúčinné (§ 111 odst. 3).

Se zřetelem k výše uvedenému lze proto pro dobu po účinnosti insolvenčního zákona doporučit kontrolu údajů v insolvenčním rejstříku před uzavřením každé významnější transakce.

Insolvenční soud může v odůvodněných případech nařídit předběžné opatření, kterým dlužníkovi stanoví další omezení v nakládání s majetkovou podstatou. Takové předběžné opatření se nemusí dotýkat pouze dlužníka. Insolvenční soud je totiž oprávněn nařídit osobám, které mají závazky vůči dlužníkovi, aby plnění těchto závazků neposkytovaly dlužníkovi, nýbrž předběžnému správci. Současně insolvenční soud předběžného správce ustanoví, jestliže ještě ustanoven nebyl (§ 113 insolvenčního zákona). V případě, že by osoby zavázané dlužníkovi v rozporu s předběžným opatřením plnily přímo dlužníkovi a plnění se nedostalo do majetkové podstaty, byly by tyto osoby svého závazku zproštěny pouze za předpokladu, že by prokázaly, že o předběžném opatření nemohly vědět.

Účinky, které insolvenční zákon spojuje se zahájením insolvenčního řízení, trvají až do skončení insolvenčního řízení a v případě řešení úpadku dlužníka formou reorganizace do schválení reorganizačního plánu, ledaže by insolvenční zákon v konkrétních případech stanovil jinak (např. § 407 odst. 2).

MORATORIUM

V § 115 a násl. zakotvuje insolvenční zákon nový institut zvaný moratorium. Podstata moratoria záleží v tom, že za jeho trvání nelze po přechodnou dobu rozhodnout o úpadku dlužníka. Účelem je tedy poskytnutí omezeného časového rámce dlužníkovi tak, aby se tento se souhlasem věřitelů pokusil překonat úpadek, příp. hrozící úpadek.

Návrh na vyhlášení moratoria může podat výhradně dlužník-podnikatel, který není právnickou osobou v likvidaci. Jestliže insolvenční návrh podal dlužník, je třeba návrh na vyhlášení moratoria podat v sedmidenní lhůtě. V případě insolvenčního návrhu věřitele stanoví insolvenční zákon dlužníkovi lhůtu patnáctidenní od doručení insolvenčního návrhu soudem (§ 115).

Vedle obecných náležitostí podání musí dlužník v návrhu uvést skutečnosti odůvodňující vyhlášení moratoria. Nezbytnou přílohou návrhu je písemné prohlášení většiny věřitelů počítané podle výše pohledávek, že s návrhem souhlasí, na kterém musí být podpisy úředně ověřeny, a dále listiny uvedené v § 116 insolvenčního zákona.

O podaném návrhu je insolvenční soud v souladu s § 117 insolvenčního zákona povinen rozhodnout do konce pracovního dne nejbližší následujícího po dni, kdy mu takový návrh došel. Účinností rozhodnutí o

vyhlášení moratoria zaniká nařízené předběžné opatření dle § 113 insolvenčního zákona, ledaže by insolvenční soud v rozhodnutí stanovil jinak.

Moratorium může trvat maximálně 3 měsíce, přičemž tato lhůta může být se souhlasem věřitelů prodloužena o dalších 30 dnů (§ 119). Moratorium v první řadě zaniká uplynutím doby, na kterou bylo vyhlášeno, a dále z důvodů taxativně stanovených v § 124 insolvenčního zákona.

Jak bylo výše zmíněno, za trvání moratoria nelze vydat rozhodnutí o úpadku dlužníka. Účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení však nejsou moratoriem dotčeny (§ 120). K překonání úpadku má nepochybně dlužníkovi dopomoci i § 122 insolvenčního zákona, který stanoví oprávnění dlužníka hradit přednostně závazky bezprostředně související se zachováním provozu podniku, které vznikly v posledních třiceti dnech před vyhlášením moratoria nebo po něm. Citované ustanovení rovněž chrání dlužníka před výpovědí a odstoupením od tam uvedených smluv klíčových pro provoz podniku, jež v době vyhlášení moratoria trvaly alespoň 3 měsíce.

Dlužník odpovídá za škodu či jinou újmu, kterou by věřitelům v průběhu moratoria způsobil porušením svých povinností dle insolvenčního zákona. Jde o odpovědnost objektivní, s ručením členů statutárního orgánu (§ 127).

Insolvenční zákon připouští, aby dlužník návrh na vyhlášení moratoria podal rovněž před zahájením insolvenčního řízení. V takovém případě insolvenční soud až do rozhodnutí o vyhlášení moratoria nezveřejňuje informace o průběhu řízení. Omezena je rovněž možnost nahlížení do soudního spisu. Využití institutu moratoria ještě před zahájením insolvenčního řízení tedy bude praktické zejména v případě obavy z poklesu hodnoty majetku dlužníka v důsledku zveřejnění informace o zahájení insolvenčního řízení.

PROJEDNÁNÍ INSOLVENČNÍHO NÁVRHU

Soud insolvenční návrh projedná, jestliže neshledá důvody pro jeho odmítnutí dle § 128 insolvenčního zákona (viz výše) nebo nerozhodne o zastavení řízení z důvodu absence podmínek řízení či zpětvzetí insolvenčního návrhu.

V rámci projednání insolvenčního návrhu bude nezbytné osvědčit skutečnosti rozhodné pro rozhodnutí soudu. Takovou skutečností je zejména existence, či neexistence dlužníkovy úpadku. Co se týče rozsahu zjišťovaných skutečností a způsobu jejich zjišťování, záleží do značné míry na tom, zda je projednáván insolvenční návrh věřitele či dlužníka.

U dlužnického insolvenčního návrhu zpravidla nebude k rozhodnutí třeba nařizovat jednání. Pro rozhodnutí soudu v takovém případě stačí, budou-li rozhodné skutečnosti osvědčeny údaji insolvenčního návrhu a jeho přílohami (§ 132 odst. 1). To neplatí v případě, že v insolvenčním řízení vyšly najevo skutečnosti, které jsou v rozporu s tvrzeními dlužníka v insolvenčním návrhu nebo jeho přílohách, a ani v případě, že insolvenční soud zjistí, že další z osob oprávněných jednat za dlužníka, které insolvenční návrh nepodepsaly, s návrhem nesouhlasí (§ 132 odst. 3).

Naopak k rozhodnutí o věřitelském insolvenčním návrhu soud zpravidla jednání ve věci samé nařídí. Bez nařízení jednání může insolvenční soud rozhodnout pouze tehdy, jestliže plně vyhoví návrhu, kterému nikdo neodporoval, nebo v případě, že o návrhu lze rozhodnout na základě předložených listin a účastníci se vzdali svého práva na projednání věci, příp. s rozhodnutím věci bez nařízení jednání souhlasí (§ 133 odst. 1). Jednání k rozhodnutí o věřitelském návrhu je však soud povinen nařídit vždy v případech

uvedených v § 133 odst. 2 insolvenčního zákona, tj. závisí-li rozhodnutí o věřitelském insolvenčním návrhu na zjištění sporných skutečností o tom, zda dlužník je v úpadku nebo hrozícím úpadku, jakož i tehdy, kdy se provádí dokazování nad rámec důkazních návrhů účastníků. V naposledy uvedeném případě je soud povinen nařídít jednání i u insolvenčního návrhu dlužníka.

Ustanovení § 134 ukládá insolvenčnímu soudu, aby do deseti dnů od podání insolvenčního návrhu učinil úkony směřující k rozhodnutí věci a dále, aby o insolvenčním návrhu rozhodl bez zbytečného odkladu. Pro shora zmíněné případy, kdy soud může vzít rozhodné skutečnosti za osvědčené pouze z insolvenčního návrhu (§ 132 odst. 1), se soudu navíc ukládá, aby rozhodl ve lhůtě 15 dnů od podání insolvenčního návrhu. Pokud je vyhlášeno moratorium, neskončí tato lhůta dříve než 10 dnů od zániku moratoria.

ROZHODNUTÍ O ÚPADKU

Jestliže bylo v řízení osvědčeno nebo prokázáno, že je dlužník v úpadku nebo že jeho úpadek hrozí, vydá insolvenční soud rozhodnutí o úpadku, jehož obsahové náležitosti vypočítává § 136 insolvenčního zákona.

Rozhodnutí o úpadku se nedotýká účinků nařízeného předběžného opatření. Takovým předběžným opatřením bude zejména předběžné opatření omezující dlužníka v nakládání s majetkovou podstatou nařízené podle § 113 insolvenčního zákona.

V rozhodnutí o úpadku insolvenční soud stanoví mimo jiné i propadnou lhůtu k přihlášení pohledávek. Tato lhůta nesmí být kratší třiceti dnů a delší dvou měsíců. V případě, že insolvenční soud s rozhodnutím o úpadku spojí rozhodnutí o povolení oddlužení, činí lhůta pro přihlášení pohledávek třicet dnů.

Insolvenční soud v rozhodnutí o úpadku dále určí místo a termín konání schůze věřitelů a přezkumného jednání. Schůzi věřitelů svolá insolvenční soud tak, aby se konala nejpozději do dvou měsíců od rozhodnutí o úpadku a přezkumné jednání tak, aby se konalo nejpozději do dvou měsíců po uplynutí stanovené lhůty k přihlášení pohledávek, nejdříve však sedm dní od jejího uplynutí (§ 137).

Odvolání proti rozhodnutí o úpadku

Odvolání proti rozhodnutí o úpadku přichází v úvahu pouze v případě insolvenčního návrhu věřitele, kdy je k jeho podání oprávněn dlužník. Nově se v insolvenčním zákoně stanoví, že dlužník může v odvolání namítat pouze neosvědčení svého úpadku nebo existenci překážky, která dle insolvenčního zákona brání rozhodnutí o úpadku.

V odvolacím řízení nelze přihlížet ke skutečnostem, které nastaly po rozhodnutí o úpadku. Dlužník tedy nebude moci dosáhnout zrušení či změny rozhodnutí o úpadku s poukazem na úhradu pohledávek, na jejichž podkladě insolvenční soud zjistil úpadek, poté, co bylo vydáno rozhodnutí o úpadku.

Za předpokladu, že dojde k potvrzení závěru soudu prvního stupně o úpadku dlužníka, nebude důvodem zrušení či změny rozhodnutí o úpadku ani skutečnost, že insolvenční navrhovatel nedoložil svou splatnou pohledávku za dlužníkem, příp. že navrhovatel v průběhu insolvenčního řízení ztratil způsobilost být účastníkem insolvenčního řízení (§ 141).

ZAMÍTNUTÍ INSOLVENČNÍHO NÁVRHU

Podstatně podrobněji, než je tomu v dosud platné úpravě zákona o konkursu a vyrovnání, vymezuje insolvenční zákon důvody zamítnutí insolvenčního návrhu.

Zřejmě nejčastějšími důvody zamítnutí insolvenčního návrhu bude nesplnění zákonných předpokladů pro rozhodnutí o úpadku dlužníka (např. nebyl osvědčen úpadek dlužníka nebo insolvenční návrh směřuje proti osobě vyjmuté z působnosti insolvenčního zákona) a neosvědčení toho, že navrhovatel a alespoň jedna další osoba mají vůči dlužníkovi splatnou pohledávku (§ 143 odst. 1 a 2). V této souvislosti je vhodné připomenout, že za takovou další osobu nelze dle citovaného ustanovení považovat toho, na koho navrhovatel v období šesti měsíců před podáním insolvenčního návrhu převedl některou ze svých pohledávek proti dlužníkovi nebo její část.

Z úpravy zákona o konkursu a vyrovnání zůstala zachována možnost insolvenčního soudu zamítnout insolvenční návrh pro nedostatek majetku dlužníka. Samotný nedostatek majetku dlužníka však podle insolvenčního zákona k zamítnutí insolvenčního návrhu z tohoto důvodu nepostačuje, když insolvenční zákon v § 144 předepisuje řadu dalších podmínek, které musejí být splněny, aby bylo možné insolvenční návrh z uvedeného důvodu zamítnout.

Ustanovení § 143 odst. 3 chrání dlužníka, který se dostal do platební neschopnosti nezaviněně, v důsledku protiprávního jednání třetí osoby. Podle citovaného ustanovení zamítne soud věřitelský insolvenční návrh i tehdy, pokud dlužník není v úpadku předlužením, přičemž jednáje v dobré víře zároveň osvědčí, že jeho platební neschopnost vznikla v důsledku protiprávního jednání třetí osoby a že se zřetelem ke všem okolnostem lze důvodně předpokládat, že platební neschopnost odvrátí do tří měsíců po splatnosti peněžitých závazků.

Konečně insolvenční návrh věřitele zamítne insolvenční soud i v případě, že dlužníkem je právnická osoba, přičemž stát nebo vyšší územně samosprávný celek po zahájení insolvenčního řízení převzal všechny její dluhy nebo se za ni zaručil (§ 143 odst. 4).

Účinností rozhodnutí o zamítnutí insolvenčního návrhu (tj. okamžikem jeho zveřejnění v insolvenčním rejstříku) zanikají účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení a případná předběžná opatření. Insolvenční soud však může v odůvodněných případech rozhodnout, že tyto účinky zaniknou až právní mocí zamítavého rozhodnutí (§ 146 odst. 1).

Odvolat se proti rozhodnutí o zamítnutí insolvenčního návrhu může pouze insolvenční navrhovatel (§ 145 odst. 1). To však neplatí v případě, že soud rozhodne o zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku dlužníka, kdy § 144 odst. 3 insolvenčního zákona opravňuje k podání odvolání rovněž věřitele, který doloží, že má za dlužníkem pohledávku (lhostejno, zda splatnou, či nikoliv).

ODPOVĚDNOST NEÚSPĚŠNÉHO INSOLVENČNÍHO NAVRHOVATELE

Podstatně rozšířená oproti úpravě zákona o konkursu a vyrovnání je odpovědnost neúspěšného insolvenčního navrhovatele za škodu způsobenou dlužníkovi v souvislosti se zahájeným insolvenčním řízením.

Jestliže je řízení o věřitelském insolvenčním návrhu zastaveno nebo je návrh odmítnut vinou navrhovatele, konstruuje § 147 insolvenčního zákona nově právo dlužníka nebo jiného věřitele na náhradu škody nebo jiné újmy vzniklé zahájením insolvenčního řízení a opatřeními přijatými v jeho průběhu. Ve vztahu k nároku dlužníka se má v pochybnostech za to, že zavinění navrhovatele je dáno. Právo na náhradu škody nebo jiné újmy má dlužník nebo jiný dlužníkům věřitel i v případě, že byl insolvenční návrh zamítnut. To však neplatí, jestliže byl návrh zamítnut proto, že dlužník po jeho podání splnil své závazky osvědčující úpadek nebo z důvodu dle § 143 odst. 3 insolvenčního zákona. Jestliže byla neúspěšným navrhovatelem právnická

osoba, ručí za splnění výše uvedených nároků členové jejího statutárního orgánu, ledaže prokáží, že bez zbytečného odkladu po podání návrhu informovali soud, že návrh není podán důvodně, příp. že není splněn některý z dalších zákonných předpokladů rozhodnutí o úpadku. Nárok na náhradu škody nebo jiné újmy je třeba uplatnit ve lhůtách a způsobem uvedeným v § 147 odst. 4 a 5 insolvenčního zákona.

ROZHODNUTÍ O ZPŮSOBU ŘEŠENÍ ÚPADKU

Insolvenční soud za splnění podmínek stanovených v insolvenčním zákoně spojí s rozhodnutím o úpadku rozhodnutí o způsobu řešení úpadku. Insolvenční soud spojí s rozhodnutím o úpadku vždy i rozhodnutí o prohlášení konkursu, jestliže je dlužníkem osoba, u níž insolvenční zákon vylučuje řešení úpadku reorganizací nebo oddlužením. V takovém případě může insolvenční soud nepochybně rozhodnout též o tom, že se v dané situaci jedná o nepatrný konkurs ve smyslu § 314 insolvenčního zákona. Pokud dlužník v insolvenčním návrhu jako způsob řešení svého úpadku navrhl reorganizaci a předložil soudu reorganizační plán přijatý všemi skupinami věřitelů, spojí insolvenční soud s rozhodnutím o úpadku i rozhodnutí o povolení reorganizace. Obdobně insolvenční soud spojí s rozhodnutím o úpadku rozhodnutí o způsobu řešení úpadku, jestliže dlužník společně se svým insolvenčním návrhem podá k insolvenčnímu soudu návrh na povolení oddlužení (§ 148).

Nejsou-li splněny podmínky pro spojení rozhodnutí o úpadku s rozhodnutím o způsobu řešení úpadku, rozhodne insolvenční soud o způsobu řešení úpadku samostatným rozhodnutím. Toto rozhodnutí musí insolvenční soud podle § 149 odst. 1 insolvenčního zákona vydat ve lhůtě tří měsíců po rozhodnutí o úpadku, nikoliv však před skončením schůze věřitelů, kterou insolvenční soud svolal v rozhodnutí o úpadku. Z logiky věci vyplývá, že insolvenční soud nemůže rozhodnout dříve - pokud jde o způsob řešení úpadku, je totiž případným usnesením schůze věřitelů za splnění níže uvedených předpokladů vázán.

Schůze věřitelů svolaná v rozhodnutí o úpadku může rozhodnutí o způsobu řešení úpadku přijmout kvalifikovaným způsobem, tj. jestliže pro něj hlasuje nejméně polovina všech přítomných zajištěných věřitelů a nejméně polovina všech přítomných nezajištěných věřitelů; počítáno podle výše jejich pohledávek, nebo alternativně nejméně 90 procent přítomných věřitelů (zajištěných či nezajištěných), počítáno stejným způsobem. Za přítomného věřitele nelze v tomto případě považovat toho, kdo hlasuje písemně (§ 151). Jestliže schůze věřitelů popsáním způsobem usnesení o způsobu řešení úpadku přijme, rozhodne insolvenční soud podle tohoto usnesení, ledaže by šlo o některou z výjimek uvedenou v § 152 insolvenčního zákona.

Výše uvedeným způsobem stanoveným v § 149 odst. 1 insolvenčního zákona se nepostupuje, pokud dlužník podal návrh na povolení oddlužení v insolvenčním řízení zahájeném k insolvenčnímu návrhu věřitele. V takovém případě ukládá § 149 odst. 2 insolvenčnímu soudu, aby o způsobu řešení úpadku rozhodl do 30 dnů.

Místo rozhodnutí o způsobu řešení úpadku může insolvenční soud v souladu s § 158 insolvenčního zákona (po předchozím rozhodnutí o úpadku) rozhodnout o tom, že dlužník není v úpadku. Soud tak učiní tehdy, jestliže ani po rozhodnutí o úpadku nebyl osvědčen úpadek dlužníka nebo jestliže v řízení nezůstal žádný přihlášený věřitel a všechny pohledávky za podstatou (a jim postavené na roveň) jsou uspokojeny. Stejně rozhodnutí insolvenční soud vydá na návrh dlužníka, přiloží-li k němu dlužník listinu, na které věřitelé a insolvenční správce vyjádřili s návrhem souhlas. Podpisy všech uvedených osob musejí být úředně ověřeny

(§ 158 odst. 2). Právní mocí rozhodnutí o tom, že dlužník není v úpadku, se insolvenční řízení končí (§ 158 odst. 3).

UPLATŇOVÁNÍ POHLEDÁVEK VĚŘITELI

Obecným předpokladem uspokojení pohledávek v rámci některého ze stanovených způsobů řešení úpadku je obdobně jako v úpravě zákona o konkursu a vyrovnání uplatnění pohledávek za úpadcem v insolvenčním řízení podáním přihlášky k insolvenčnímu soudu. Insolvenční zákon pak na různých místech stanoví, které pohledávky se uvedeným způsobem uspokojují, aniž by bylo nutné uplatnit je přihláškou (např. § 172 odst. 4 či § 275). Nepřihlašují se ani pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky postavené jim na roveň, které se uplatňují přímo vůči insolvenčnímu správci způsobem dle § 203 insolvenčního zákona.

Na rozdíl od zákona o konkursu a vyrovnání, podle kterého bylo možné podat přihlášku pohledávky až po rozhodnutí o prohlášení konkursu na majetek dlužníka, umožňuje insolvenční zákon uplatnění pohledávek přihláškou již od okamžiku zahájení insolvenčního řízení, a to i v případě, že dosud nebyla zveřejněna výzva k podání přihlášek (§ 110). V dalším průběhu insolvenčního řízení lze přihlášky pohledávek podávat až do uplynutí lhůty stanovené k přihlášení pohledávek v rozhodnutí o úpadku. K přihláškám podaným po této lhůtě insolvenční soud nepřihlíží (§ 173 odst. 1).

Vlastní přihlášení pohledávky řeší insolvenční zákon obdobně jako zákon o konkursu a vyrovnání. Nejvýraznějším rozdílem je skutečnost, že pohledávky bude možné přihlásit výhradně na formuláři, jehož finální podobu stanoví prováděcí předpis (§ 176 insolvenčního zákona). Vyjma obecných náležitostí podání musí přihláška obsahovat zejména vylíčení skutečností, na nichž se pohledávka zakládá (důvod vzniku pohledávky) a její výši. Zajištění věřitelé musejí ve své přihlášce navíc uvést, zda uplatňují právo na jejich uspokojení ze zajištění, označit druh zajištění a dobu jeho vzniku, jinak se má za to, že zajištění uplatněno nebylo. Jde-li o pohledávku vykonatelnou, je třeba uvést i skutečnosti, o které věřitel vykonatelnost opírá (§ 174). Přihláška včetně jejích příloh se k insolvenčnímu soudu podává dvojmo.

Podání přihlášky pohledávky k insolvenčnímu soudu má ve vztahu k promlčecím a propadným lhůtám stejné účinky jako podání žaloby. Tyto účinky nastávají ode dne, kdy přihláška došla insolvenčnímu soudu (§ 173 odst. 4)

SANKCE ZA NADHODNOCENÉ POHLEDÁVKY

Insolvenční zákon nově postihuje sankcí známý nešvar stávajících konkursních řízení spočívající v uplatňování nadhodnocených pohledávek. Podle § 178 insolvenčního zákona se k pohledávce nebude vůbec přihlížet, pokud bude následně zjištěná výše pohledávky menší než 50 procent přihlášené částky. Důsledkem bude, že taková pohledávka se v insolvenčním řízení neuspokojí. Věřiteli, který takovou pohledávku přihlásil, bude navíc insolvenčním soudem uloženo, aby ve prospěch majetkové podstaty zaplatil částku, o níž přihlášená pohledávka převýšila částku skutečně zjištěnou. Podobným způsobem budou postihováni zajištění věřitelé uplatňující vyšší hodnotu zajištění své pohledávky nebo lepší pořadí zajištění. Bude-li následně zjištěno, že hodnota zajištění je ve skutečnosti menší než 50 procent hodnoty zajištění, kterou věřitel uvedl v přihlášce,¹²⁾ příp. že má právo na uspokojení ze zajištění v horším pořadí, nebude k jeho právu na uspokojení z předmětu zajištění přihlíženo. Zajištěnému věřiteli nadto insolvenční soud uloží, aby ve prospěch ostatních věřitelů, kteří přihlásili pohledávku se zajištěním ke stejnému majetku, zaplatil částku, o kterou hodnota zajištění uvedená v přihlášce převýšila hodnotu zajištění tak, jak

byla ve skutečnosti zjištěna (§ 179). Z hlediska praktického uplatňování uvedených sankcí má význam, že za zaplacení těchto sankcí ručí osoby, které za věřitele přihlášku podepsaly (§ 181).

Nutno podotknout, že uvedené sankce mohou činit potíže např. tehdy, bude-li hodnota pohledávky z nějakého důvodu sporná. V takovém případě věřiteli nezbude než nevykonávat práva s takovou pohledávkou spojená, neboť mu alespoň nebude možné uložit povinnost zaplatit shora uvedené sankce (§ 180).

Pro přezkoumávání přihlášených pohledávek podle insolvenčního zákona platí obdobná pravidla, jako stanovil zákon o konkursu a vyrovnání. Zřejmě nejzásadnější novinkou je v tomto ohledu to, že **insolvenční zákon nepřiznává věřitelům právo popírat pohledávky jiných věřitelů**. Toto oprávnění mají napříště pouze insolvenční správce a dlužník (§ 192).

Jak bylo prezentováno výše, s ohledem na rozsah zpracovávané materie se dělí tento článek na dvě vzájemně provázané a od sebe do značné míry neoddělitelné části, přičemž II. část, zabývající se zejména způsoby řešení úpadku, jakož i některými dílčími změnami insolvenčního zákona oproti zákonu o konkursu a vyrovnání, bude publikována v prosincovém čísle Právního rádce.

Poznámky:

¹⁾ Autoři článku Petr Holešínský, advokát, Tomáš Politzer, advokátní koncipient, a Michal Strnad, advokátní koncipient, jsou činní v advokátní kanceláři Brzobohatý Brož & Honsa, v. o. s., Praha.

²⁾ To nemusí platit při oddlužení, kdy je sledován rovněž záměr sociální, a to poskytnout dlužníkovi možnost kompletně se zprostit svých stávajících dluhů.

³⁾ Viz § 8 insolvenčního zákona, který stanoví, že ustanovení části první (obecná část) a třetí (společná ustanovení) insolvenčního zákona se použijí, jen nestanoví-li insolvenční zákon v části druhé (způsoby řešení úpadku) ohledně některého ze způsobů řešení úpadku jinak.

⁴⁾ Dalšími subjekty insolvenčního řízení jsou dle § 9 insolvenčního zákona státní zastupitelství, které vstoupilo do insolvenčního řízení nebo do incidenčního sporu, a likvidátor dlužníka.

⁵⁾ K zjišťování majetkové podstaty viz § 209 a násl. insolvenčního zákona. K soupisu majetkové podstaty viz § 217 a násl. insolvenčního zákona.

⁶⁾ K přezkumu a popření přihlášených pohledávek viz § 190 a násl. insolvenčního zákona.

⁷⁾ K institutu předběžného správce viz zejména § 27 a § 112 a násl. insolvenčního zákona.

⁸⁾ Tj. zejména podmínky dle občanského, popřípadě obchodního zákoníku.

⁹⁾ Se souhlasem zajištěného věřitele může činit více.

¹⁰⁾ Nikoli úrokem z prodlení.

¹¹⁾ Věcně příslušnými ve věcech insolvenčního řízení jsou se zřetelem k § 9 odst. 3 písm. s) občanského soudního řádu krajské soudy. K projednání odvolání je příslušný vrchní soud.

¹²⁾ V této souvislosti je vhodné poznamenat, že uvedení hodnoty zajištění není povinnou náležitostí přihlášky v konkursním řízení.

**PRÁVNÍ
RÁDCE**

Autor/ři: Tomáš Politzer, Petr Holešínský, Michal Strnad